

Список використаних джерел

1. Позитивізм і постпозитивізм: навчальний посібник / Б. Починок, І. Починок. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2015. 300 с.
2. Проблема демаркації в філософії науки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://postnauka.ru/video/42801> (дата звернення 19.04.2022)
3. Проблема демаркації научного знання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://4brain.ru/blog/> (дата звернення 17.04.2022)
4. Штанько В. І. Філософія і методія науки: підручник для аспірантів всіх спеціальностей / В. І. Штанько. Харків : ХНУРЕ, 2017. 180 с.

Круглік Л., здобувачка вищої освіти гр. МАГ-211

Науковий керівник – **Шакун Н. В.**, к. філос. н., доцент

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ВЗАЄМОВІДНОСИНИ ПРИРОДИ ТА ЛЮДИНИ: ВПРОВАДЖЕННЯ РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

У процесі існування антропоекологічних систем при взаємодії людей з природою здійснюється перебудова самого середовища для задоволення вимог людини.

Спочатку людина знаходилась у повній залежності від навколишнього середовища. Воно надавало їй не лише їжу, але і інші речовини, необхідні для життя, у тому числі повітря і воду. Давні люди вірили в те, що предмети, природні явища, тварини або люди наділені душою, а також вважали **тварину або рослину** предком роду, з якою зв'язували своє існування і добробут. Згодом в епоху панування аграрної культури, що розтягнулася на багато тисячоліть, відбулися істотні зміни в сприйнятті людиною природи, його ставлення до неї, розумінні свого місця у світі [1, 2].

Після того як люди в добу неоліту, перейшли від привласнюючого до виробничого господарства, почали вести осілий спосіб життя, вже тоді вони прагнули підвищити врожайність експлуатованих земель, що штовхало людей до вдосконалення навичок обробки землі та винаходу нових сільськогосподарських знарядь [2].

Як наслідок, в результаті своєї діяльності та свідомого втручання у навколишнє середовище людина поступово створила штучну модель екологічної системи - сільськогосподарську екосистему, порушивши екологічну рівновагу, сприяючи зникненню природного навколишнього середовища (у наші дні незмінене природне середовище збереглося лише у тропічних джунглях та заповідниках і складає тільки близько 10% всього природного середовища світу). Відбувається порушення екологічної рівноваги, яку все складніше відновити [1].

Чисельність населення людей на Землі щороку зростає, а природні ресурси – катастрофічно зменшуються. Очевидно, що чим більше потрібно енергії, матеріалу та інформації, щоб створити одиницю додаткової ціни, тим менше суспільство зможе отримати предметів та послуг.

Шляхом вирішення проблем з використанням природних ресурсів в сільському господарстві є ресурсозбереження – виробництво і реалізація кінцевих продуктів з мінімальними витратами речовин та енергетичних ресурсів на всіх стадіях виробництва та мінімальним впливом на природну екосистему і людей.

В цілому, маємо два напрямки ресурсозбереження: еволюційний, його ще називають інтенсивним, та революційним - інноваційним. Якщо перший шлях завбачає покращення існуючих технологій до можливої межі (дохід, отриманий від реалізації продукції, дорівнюватиме витратам на удосконалення), то другий - нові рішення існуючих проблем, аналогів яких не існувало до цього часу[4].

На жаль, у сфері АПК України нині вкрай мало суб'єктів господарювання, які повною мірою здійснюють інноваційну діяльність. Така ситуація викликана здебільшого

станом національної економіки, що характеризується інвестиційною кризою, деградацією науково-технічного та виснаженням кадрового потенціалів, а наслідком є низька інноваційна активність підприємств АПК. У зв'язку з цим сільське господарство потребує радикальних перетворень, особливо, що стосується ефективності використання ресурсів.

Проблемність практики ресурсозбереження в сільському господарстві визначає ситуація, коли прийняття управлінських, технологічних та інших дій, при відчутному споживанні ресурсів без повного їх відновлення, не дозволяє досягти поставленої мети виробництва та ринку, що визначають доцільність розробки заходів для їх вирішення [3].

Ресурсозбереження слід розглядати з позицій розширеного відтворення, руху ресурсів у процесі виробництва, як процес, який постійно повторюється. Насамперед, сутність ресурсозбереження полягає в економії суспільно необхідної праці і проявляється у зменшенні витрат виробництва, зростанні норми прибутку, зменшенні техногенного впливу на навколишнє середовище; разом з тим, цей процес визначається конкретними формами прояву: землезбереження, матеріалозбереження, енергозбереження, працезбереження тощо; наприкінці, ресурсозбереження слід розглядати як процес, який постійно повторюється і досягається на основі впровадження інновацій поряд з дієвішим використанням традиційних факторів виробництва.

Як показує аналіз та досвід, зниження витрат енергії можна забезпечити не тільки за рахунок удосконалення технологій, але і з використання сортів та гібридів більш стійких до погодних умов, хвороб вирощування в скорочених сівозмінах, за нетрадиційними попередниками. Такі технологічні рішення повинні здійснюватися в тісному зв'язку з біологічними особливостями культур, біосфери як фактору.

Реалізація ресурсощадної діяльності вимагає інвестицій, хоча у довгостроковій перспективі при впровадженні ресурсозберігаючих заходів підприємство поверне їх, отримавши значні конкурентні переваги [4].

Правильний вибір складових ресурсозберігаючих технологій дозволить знизити витрати на одиницю використаних у процесі виробництва ресурсів, збільшити основні результативні показники функціонування підприємств аграрного сектору, підвищити екологічність продукції, налагодити тісні взаємозв'язки з суспільством та громадою через забезпечення їх потреб у якісній продукції при доступній ціні, і головне - забезпечити підвищення ефективності використання природно-ресурсного потенціалу України.

Список використаних джерел

1. Василенко І. А., Трус І. М., Півоваров О. А., Фролова Л. А. Екологія людини : підручник. Дніпро : Акцент ПП, 2017. 183 с.
2. Ситаров В. А., Пустовойтов В. В.. Соціальна екологія: посібник. М. : Видавничий центр «Академія», 2000. 280 с.
3. Кукса, І. М. Особливості механізму ресурсозбереження в сільському господарстві. Український журнал прикладної економіки. 2019. Том 4. № 4. С. 169–175.
4. Захарченко О. В. Ресурсозберігаючі технології як чинник формування конкурентних переваг у сільськогосподарському виробництві. Формування ринкових відносин в Україні : Збірник наукових праць Вип. №6 (193). К., 2017. С. 61-66.

Коровінченко М. С., здобувачка вищої освіти 2 курсу гр. МР-202

Науковий керівник – **Киселиця С. В.**, к. філос. н., доцент

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ФІЛОСОФСЬКА ДУМКА КИЇВСЬКОЇ РУСІ ТА ЇЇ ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ ВПЛИВ

Розвиток української культури супроводжувався великою кількістю подій, які впливали на хід думок та світоглядницьких ідей населення. В нашу епоху науково-технічного прогресу досить важливо визначити якою була та як зароджувалася філософія